

Dosarul nr.2ra-965/19

prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (Jud: E. Balan)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (Jud: E. Rățoi, A. Toderaș, E. Bejenaru)

ÎNCHEIERE

15 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Serviciul Fiscal de Stat în cauza civilă, la cererea depusă de Nadezhda Balmagambetova, persoană interesată Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului juridic împotriva deciziei din 9 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins apelul depus de Serviciul Fiscal de Stat și s-a menținut hotărârea din 7 iunie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central,

constată:

La 8 mai 2018, Nadezhda Balmagambetova a depus cerere, persoană interesată Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului juridic.

În motivarea cererii, petiționara a indicat că s-a născut la XXXXX, iar Sofia Lihodid născută la XXXXX este mama sa.

În acest context, Nadezhda Balmagambetova a menționat că, la XXXXX, a decedat mama sa, Sofia Lihodid. În urma decesului mamei sale a rămas averea succesorală ce constă din 1/5 cotă-parte din apartamentul nr. XXXXX.

Astfel petiționara a specificat că la momentul perfectării actelor succesoriale a fost depistat unele inexactități în certificatul de naștere a Nadezhdei Balmagambetova și anume la rubrica „mama” a fost indicat Lihoded Zoia Ivanovna.

Nadezhda Balmagambetova a notat că Lihodid/Lihoded este una și aceeași familie, fiind un rezultat diferit al transcrierii, primul fiind din limba ucraineană, al doilea traducere din limba rusă, diferența fiind doar în a șasea literă din numele de familie, „did” și „ded”.

Totodată petiționara a relatat că conform actului de stare civilă, mama sa Sofia Lihodid a fost înregistrată cu prenumele Sofia, însă membrii familiei și cei apropiați îi spuneau Zoia, întrucât ultima așa se prezenta.

Nadezhda Balmagambetova a susținut că potrivit carnetului de muncă a mamei sale, la rubrica prenume este indicat Zoia Lihodid, care ulterior a fost corectată cu indicarea prenumelui Sofia.

Nadezhda Balmagambetova a solicitat constatarea faptului că Sofia Lihodid născută la XXXXX și decedată la XXXXX este mama Nadezhdei Balmagambetova născută la XXXXX.

La 30 mai 2018, Nadezhda Balmagambetova a depus cerere de concretizare a cerințelor, solicitând constatarea faptului că Sofia Lihodid născută la XXXXX și decedată la XXXXX, și Zoia Lihodid/Lihoded indicată în certificatul de naștere a Nadezhdei Balmagambetova este una și aceeași persoană (f.d. 41).

Prin hotărârea din 7 iunie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Central, cererea depusă de Nadezhda Balmagambetova a fost admisă, fiind constatat faptul că Sofia Lihodid născută la XXXXX și decedată la XXXXX, indicată în certificatul de deces seria DC-IV nr. 1514966, eliberat de Serviciul Stare Civilă Bălți la 5 octombrie 2017, și Lihodid/Lihoded Zoia, indicată în rubrica „mama copilului” în extrasul de naștere a copilului Lihodid/Lihoded Hadia/ Nadezhda nr. 00019640272 din 22 februarie 2018, eliberat de organul competent al Ministerului Justiției al Ucrainei, este una și aceeași persoană (f.d. 51-52).

Prin decizia din 9 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul depus de Serviciul Fiscal de Stat și menținută hotărârea din 7 iunie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Central (f.d. 102-107).

Pentru a hotărî astfel, instanțele de judecată au reținut că Sofia Lihodid și Lihodid/Lihoded Zoia, indicată în rubrica „mama copilului” în extrasul de naștere a copilului Lihodid/Lihoded Hadia/ Nadezhda nr. 00019640272 din 22 februarie 2018, eliberat de organul competent al Ministerului Justiției al Ucrainei, este una și aceeași persoană.

Conform declarațiilor martorilor, precum și actelor anexate la materialele cauzei, instanțele de judecată au constatat că potrivit actului de stare civilă, mama petiționarei a fost înregistrată cu prenumele Sofia, însă membrii familiei și cei apropiați îi spuneau Zoia.

Totodată, instanțele au stabilit că petiționara Nadezhda Balmagambetova deține doar extrasul/informația privind înregistrarea nașterii sale eliberată de organul competent al Ministerul Justiție al Ucrainei, pe motiv că certificatul de naștere a fost pierdut mulți ani în urmă.

Prin urmare, instanțele au concluzionat că Nadezhda Balmagambetova nu are o altă posibilitate de a obține sau de a restabili documentele care ar certifica faptul juridic a cărei constatare o solicită, deoarece ultima nu este cetățean al Republicii Moldova, iar actul de stare civilă, emis de o țară străină a fost pierdut.

La 10 ianuarie 2019, Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei adoptate (f.d. 108).

La 14 martie 2019, Serviciul Fiscal de Stat, a depus prin intermediul oficiului poștal recurs împotriva deciziei din 9 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

Recurentul Serviciul Fiscal de Stat în motivarea recursului, a indicat că instanțele de judecată la adoptarea hotărârilor contestate, au aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios.

Astfel recurentul a menționat că Nadezhda Balmagambetova nu a prezentat probe, care ar certifica faptul că au fost efectuate încercări de a restabili și corecta actul de stare civilă și/sau refuzul organelor de stare civilă străine de a soluționa problema și de a corecta eroarea din actele civile la rubrica „părinți”. Prin urmare, recurentul a specificat că instanța de apel s-a bazat doar pe declarațiile orale ale petiționarei, care nu au nici un suport probatoriu.

De asemenea recurentul a notat că simpla corectare în carnetul de muncă din prenumele „Zoia” în „Sofia” nu servește drept temei pentru introducerea ulterioară a corectărilor în actele constatatoare de drepturi și recunoașterea titularului acestor acte drept una și aceeași persoană.

La 12 aprilie 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs Nadezhdei Balmagambetova informându-o că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La data stabilită pentru examinarea cauzei, Nadezhda Balmagambetova nu a înaintat referință la cererea de recurs depusă de Serviciul Fiscal de Stat, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră inadmisibilă cererea de recurs formulată de Serviciul Fiscal de Stat, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

În procedura de filtru, instanța de recurs a reținut că decizia integrală a instanței de apel din 9 octombrie 2018 a fost expediat în adresa părților la 10 ianuarie 2019 (f.d. 108) însă conform avizului de recepție se confirmă faptul că recurentul a recepționat decizia instanței de apel, la 16 ianuarie 2019 (f.d. 110).

Astfel, în atare situație, instanța de judecată a constatat că recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat la 14 martie 2019 este depus în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În aceeași ordine de idei, materialele cauzei au confirmat faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al aceste căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda (nr. 2)*, 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiashvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*a se vedea*, *de exemplu*, *Kukkonen v. Finlanda (nr. 2)*, *ibidem*, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrări a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Benjamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, ibidem, para. 41, *Marc Brauer*, ibidem, para. 35; *Miessen*, ibidem, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către Serviciul Fiscal de Stat este formulată în baza art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, așa cum prevede art. 437 alin. (2), lit. f) din Codul de Procedură Civilă.

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurentului întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acestuia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei. Cu toate acestea, trebuie subliniat că din succesiunea actelor dosarului reiese că recurentul a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat.

Prin urmare, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), ibidem, para. 24; *Benjamin Nersesyan*, ibidem, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurentul Serviciul Fiscal de Stat a formulat prezenta cerere după ce a avut posibilitatea de a fi audiat de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecății nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan